

Toegankelijkheid | Waar staat Nederland?

TEKST Colette van Bommel | Axioma

FOTOGRAFIE De Beeldredactie | Bas Beentjes

Nederland doet zijn best, maar is er nog lang niet. De ergonomie van de stedelijke inrichting is nog niet voldoende op gehandicapten ingericht. Zij worden dagelijks geconfronteerd met obstakels die hun onafhankelijkheid danig ondermijnen.

Gelijke behandeling van mensen met een chronische ziekte of handicap is niet vanzelfsprekend. Sterker nog, er is zowel op nationaal als Europees niveau speciale wetgeving nodig. In 2003 werd daarom de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (WGHB/cz) van kracht. In deze wet ontbreekt tot op de dag van vandaag een passage over goederen en diensten. Hieronder valt ook de toegankelijkheid van gebouwen en voorzieningen. Toch wordt op deze gebieden sinds 2003 wel rekening gehouden met bijvoorbeeld rolstoelers. Maar arbeidsdeskundige Anja Giling, sinds vijftien jaar zelf in een rolstoel, geeft aan dat de aanpassingen weinig hout snijden. "Openbare gebouwen zijn wel toegankelijker gemaakt en ook op het gebied van onrechtmatig parkeren op een invalideparkeerplek is scherper toezicht, maar beleidsmakers gaan er gemakshalve vanuit dat iedere gehandicapte een begeleider heeft. Dat is natuurlijk niet het geval. Een overheidsgebouw kan dus een hellingbaan hebben, maar dat wil nog niet zeggen dat iedere rolstoelgebruiker dan zelfstandig binnen kan komen. De helling is vaak te steil en dus is hulp geboden." Ook de stedelijke inrichting laat volgens Giling nog te wensen over. Stoepranden, klinkerweggetjes, smalle of scheve stoepjes, hoge drempels, oude paardenbruggetjes. Zo maar een paar obstakels die de Nederlandse infrastructuur niet altijd even toegankelijk maken.

Toegankelijkheid als norm Het Nederlands Normalisatie-instituut (NEN) erkent de problemen op het gebied van toegankelijkheid en zet zich in om dit in normalisatie verankerd te krijgen. Het Europese project Stand4all, waar het NEN voorzitter van is en waarin ook de andere norminstituten van Europese lidstaten participeren, is een stap in de goede richting. In het

kort gezegd komt het erop neer dat toegankelijkheid net als milieu een norm moet worden en dat door wet- en regelgeving chronisch zieken, mensen met een beperking en ouderen niet langer worden benadeeld. Charlotte Mosies van het NEN geeft aan dat dergelijke wet- en regelgeving hard nodig is, maar dat dit door verschillende factoren nog wel even op zich zal laten wachten. "Door de vergrijzing krijgen we steeds meer ouderen. Het aantal mensen met beperkingen neemt hierdoor toe. Het is dus een demografisch verhaal, maar ook zeker een economische kwestie. Er is eerst een 'mind switch' nodig om toegankelijkheid als norm te gaan zien."

AD geschikte partner Om toegankelijkheid te normaliseren, stelt het projectteam Stand4All dat norminstituten met stakeholders en ervaringsdeskundigen om tafel moeten. Mosies plaatst bij deze laatste groep nog wel een kanttekening. "Zij weten als geen ander wat het is om buitengesloten te worden, maar toch kan niet iedereen aan normalisatie meedoen. Een ervaringsdeskundige moet de hele groep vertegenwoordigen. Met andere woorden: hij moet over voldoende achtergrondinformatie beschikken om bepaalde keuzes te kunnen beargumenteren." Giling geeft Mosies hierin gelijk. Volgens haar moet het algemene belang altijd voorop staan. "Je moet voorbij kunnen gaan aan je eigen pijn en het maatschappelijke belang kunnen dienen, alleen dan ben je van toegevoegde waarde." Een arbeidsdeskundige zou volgens Mosies een zeer geschikte kandidaat kunnen zijn om aan normalisatie deel te nemen. "Vanuit hun werk weten ze waar mensen met een beperking tegen aanlopen. Bovendien beschikken ze over voldoende capaciteit om gemaakte keuzes te weerleggen." >

“Er zijn zoveel momenten waarop mensen zich echt gehandicapt voelen”

Voorbeeldig Engeland De Europese lidstaten gaan erg verschillend om met Stand4All. Volgens Mosies kunnen wij een goed voorbeeld nemen aan Zweden of Groot-Brittannië. “In deze landen hebben ze aparte afdelingen die ouderen en gehandicapten vertegenwoordigen. Toegankelijkheid staat hier hoger op de agenda en dat betaalt zich in de praktijk uit.” Als het aan Anja Giling ligt, mag Nederland een voorbeeld nemen aan Groot-Brittannië. Wat haar betreft gaan Engelsen veel natuurlijker om met gehandicapten. “Ten eerste is alles veel ruimer opgezet. Ook is het ondenkbaar dat niet-gehandicapten parkeren op een invalideplek. Verder ervaar ik de gehandicaptenbegeleiding in Engeland als veel prettiger. Bij ons moeten stationsmedewerkers of chauffeurs van taxibedrijven invaliden begeleiden naar de trein, maar in Engeland zijn daar speciaal mensen voor aangesteld.” Ze vindt dat er in Nederland te veel gemobiliseerd moet worden. Dit ontmoedigt. Zo heeft Giling bijvoorbeeld de trein afgezworen. Het overkwam haar verschillende keren dat de trein al begon te rijden, terwijl zij nog via de speciale oprijdplaat wilde instappen. “Dit zijn de momenten waarop mensen zich echt gehandicapt voelen.” ←

